
Sebastian Siukonen

VIIVAN ALLE

VIIVAN ALLE

”Kohdallani kaikki alkoi kummista jutuista”

Sebastian Siukonen (s.1971) on jyväskyläläinen kirjailija ja henkilöstöalan ammattilainen. Siukonen on toiminut yli 20 vuoden ajan erilaisten ryhmien, työyhteisöjen ja organisaatioiden tavoitteellisissa prosesseissa ja muutostilanteissa. Taustaltaan hän on ammattivalmentaja, opettaja ja aikuiskouluttaja. Monipuolisen kokemuksensa ja eri elämän osalueita yhdistelevän ajattelutapansa summana Siukonen raflaa länsimaista markkinahegemoniaa sekä haastaa kirjan lukijaa pohtimaan oman elämänsä valintoja. Siukosen keskustelua herättänyt esikoisteos *Kun kii-reestä tuli kupla* julkaistiin vuonna 2009.

Sebastian Siukonen

VIIVAN ALLE

© Sebastian Siukonen

@SebaSiukonen

#ViivanAlle

Kuvitus: Sebastian Siukonen

Luova Kumppani: Henri Siukonen

Pääavustaja (pn): Markku Siukonen & PapuMaja Corp.

Realismin ääni (ILY): Kirsi Siukonen & Oosa Siukonen

Avustajat: Susanna Riekkinen, Jani Riekkinen, Hans Tuominen & Riikka Ala-Hakula (Keski-Suomen Kirjailijat r.y.)

Kustantaja: BoD™ – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-318-643-9

Sisällysluettelo

Luku 1 – Episodi	7
Luku 2 – Caput	38
Luku 3 – Ylimenokausi	54
Luku 4 – Tarinoiden Horisontti	56
Luku 5 – Risteys	89
Luku 6 – Nimeltä kutsuttu	165
Luku 7 – Elämään	184
Luku 8 – Ratio	186
Luku 9 – Tekoja	209
Luku 10 – Totta tako to-ta, totta-ko?	213

*... Hooked into this deceiver
Need more and more
Into the endless fever
Need more and more
New consequence machine
Burned through all your gasoline
Asylum overtime, never mind
You've reached the end of the line ...*

-Metallica-

The End Of the Line

James Hetfield

2008

Luku 1 – Episodi

*Oletkos se sinä, kylmyydessä koleuden?
Oletko se sinä, kuumuudessa kuivuuden?
Ollaanko me me, unessa, totuuden?
Ollaanko me me, valossa, vapauden?
Ollaanko me me, ollaanko me me?*

*Mä oon, mä tuun, mä jään – soihtuun kuun.
Tarunko puun? Kalloonko luun?
Ajatuksia vaan, vai totuuksia oman suun?*

*Sä oot, sä tuut, sä luotaat kuut.
Torutko muut? Halitko puut?
Ajatuksia vaan, vai totuuksia, sun suun?*

*Me ollaan, me tullaan, me meiksi mennään.
Tullessako tuulen, katveessako kuulen –
ollaan me me, ollaan me me.
Ajatuksia vaan, meidän suumme.*

Aina pelaamassa

Vapaudenkadun R-Kioskin peliautomaatilla Eila Sopanen iski rutinoidusti euroja toisensa perään masiinan kolikopesään. ”Ruokin konetta”, kuten itse tilanteen koki ja usein Ärrän myyjille asian myös lakonisesti totesi. Yrittäen saada pelaamisensa kuulostamaan jotenkin inhimillisemmältä.

Kenties.

Käden liike vyötäisillä olevasta lannelaukusta oli samanaikaisesti rutinoituneen tietoinen, sulavan nopea ja hätäisen ahnas, kun seitsemännellä vuosikymmenellään oleva nainen tahkosi kolikoitaan hedelmäpelin kiduksiin.

Toisen käden kyynärtaipeessa roikkuva virttynyt vaalean vihreä kangaskassi on täynnä tyhjiä pulloja menneeltä viikolta. Mustaksi värjätyin tukan rasvaisesta tyvikasvusta työntyy esiin harmaita hiuksia. Välillä hätäinen vilkaisu olan yli taakse ja sivulle – aivan kuin pelko, nöyryys ja epävarmuus maalaisivat hauraan ihmisfiguurin näkymätöntä varjoa.

Hedelmäpelin värisymbolien jatkaessa laskelmoitua tanssiaan ja miellyttävän koukuttavien äänien leikitellessä melodioillaan RAY:n hyväntekeväisyystyö ja yhteiskuntavastuu näyttäytyvät kaksinaismoralismin triumfina, kun Eila pelaa työkyvyttömyyseläkettään ja pientä perintöään maailman ahnaaseen syliin.

Puolen tunnin pelaamisen jälkeen Eila, R-kioskin henkilökunnan nimeämänä A.P. – Aina Pelaamassa, vetäytyy pelipaikalta

sivummalle. Istuen laukkujensa kera alas ja kaivaen käsilaukustaan esille vanhan nahkakukkaron, jossa lukee valkoisin kirjaimin KOP. Metallisen lukitusmekanismin aukaisu ja ryttyisen 20 euron setelin esille ottaminen saavat perusilmeeltään vakavan naisen kasvot pienimuotoiseen hymyyn. Tai ehkä se ei ole hymy, mutta synkän vakavan perusilmeen rinnalla neutraali kasvojen kuvitus antaa impulssin orastavasta myönteisyydestä ja elämän toivosta.

Neljän laukun kanssa siirtyminen tuttuakin tutumman myyjän luokse näyttää vaikealta. Siltä se myös tuntuu. Lopulta Eila saa ojennettua nyhryisen ja kädessään hionneen setelin Heidille, hänen suosikkimyyjälleen.

– Euron kolikoiksi.

– Ole hyvä A.P. ja pelionnea, Heidi sanoo ties monennenko kerran, kun hän ojentaa 20 euron kolikkoa palvelutiskille.

– Kiitos, Eila toteaa hätäisen poissaolevasti, silmiin katsomatta, vilkaisee epäilevästi taakseen ja vetää kolikot nopeasti tiskiltä suoraan vyötäisiltään irrotettuun musta-violettiin vyölaukkuunsa.

– Ruokin vielä vähän, Eila kuiskaa lähes vapisten ja kääntyy tiskiltä osin teennäisen toiveikkaana kohti peliautomaattia.

Viidentoista minuutin kuluttua peli on ohi. Todennäköisyyksien ja peliteollisuuden paukutellessa henkseleitään, päänäyttelijänä R-kioskin oven avannut A.P. poistuu kumarassa takavassammalle. Ovella hätäinen vilkaisu vielä taakse; statistin rooliin sysätty kulkija siirtyy betonisen urbaanille Tervanevalle.

Syksyisen sateinen kävelytie tekee kulkijastaan alleviivatun näkymättömän ja varjottoman.

Rasva tirisee

Ikä: 29 vuotta. Paino: 174 kiloa.

Dippaan napakan rouheisen ranskanperunan ketsuppiin. Pyöräytän kellertävän ruskean rasvatikun valkoisen pahvipon kautta majoneesia sisältävään muovirasiaan. Siirrän lisäänein ladatun energettisen ottolapsen suuhuni. Puraisen – rapea ranskalainen hajoaa amalgaamipaikkaisen hammasrivistöni kautta nieluuni. Mausteet suupielissä ja rasvainen kalvo käsissäni kumoan valtaisan hörpyn aitoa Coca-Colaa suunteloonni. Musta tsunami vyöryy kitalakeen, iskeytyen pyörteellä suussani vellovaan ranskalaismassaan. Nielaisu, hiilihappoinen kuohunta ja kumea syväröyhtäisy keräävät merkitseviä katseita ja paheksuntaa viereisistä pöydistä.

Kenties ansaitusti.

Mielessäni haistatan halveksuntani ympäröivälle normitukselle ja ylisovinnaiselle amerikkalaiselle unelmalle. Uusi ranskalainen, rutinoitunut dippikierros ja himokas puraisu. Tällä kertaa rytmitän hyvin suolattua ranskalaismassaa maksimaalisen isolla kerroshampurilaisella. Leukaperät levällään haukkaan ja ahmin, tuhisen ja työstän. Hätäisen nielausun jälkeen ruokatorvi täyttyy vaalean leivän, salaatin, suolakurkun, jauhelihan ja majoneesin muodostamasta uusioperheestä. E-invaasio vyöryy vatsalaukkuun, tarjoten ostettua onnellisuutta – hetkeksi.

Ison hampurilaisaterian suomen hekuman jälkeen luon lasituneen katseen ison lasi-ikkunan läpi kohti horisonttia. Lohduttomat sadepisarat valuvat mollisoituisesti kohti ruskan värittämää maankamaraa. Surumielisen tunnelman vallatessa

mieleni tilaa röyhtäisen, nousen ja nostan puoliväliin takalis-toani valuneita vaalean kuluneita farkkujani. Laahustan etuno-jassa tutulle tiskille ja tilaan toisen mega-aterian.

Tilausvaiheessa olen kuningas ja saan tiskin toiselta puolen osakseni tutun puristetun hymyn. Surullinen iso mies, lapsen sielu vuorattuna 80 kilolla läskiä – ostamassa hukassa olevaa onnellisuuttaan, menetettyä lapsuuttaan ja hämärässä olevaa huomista. Elämisen johtolause: ”Vittu, kun vituttaa!” Syödessä ei niin paljon.

Palaan punainen tarjotin vakaassa kantoasennossa samaan pöytään, jossa olen viimeiset seitsemän vuotta päivittäin aterioinut: ikkunan ja akvaarion vieressä oleva nurkkapöytä, minun pöytäni. Kokeneella ranneliikkeellä liu´utan ranskanperunoita hieman ulos paperipussista, sorminäppärästi napsautan yhdellä kädellä hampurilaisrasian auki, ammattimaisesti pyöräytän jääpaloja sisältävän Cokis-mukini pyörteeseen; ai tuota jääpalojen lupauksia antavaa tanssia ja kirkkaan virkistävää kontrastia, jotka sisuskaluissani suovat autuaallisen hyvänolon tunteen ja kokonaisvaltaisen tyydytyksen.

Ahmin toista burgeriani kuin nälkäinen ja ylipainoinen city-ahma. Haukatessani purilaista, ulospäin puristuneet ja mullokan silmiä muistuttavat silmämunani työntyvät silmäkuopista vieläkin enemmän ulospäin, saaden aikaan jollakin tavoin eläimellisen ja kontrolloimattoman vaikutelman.

Syödessäni lisäainein rasvassa uitettua jenkipaskaa jumalat planeetoillaan häpeävät omaa kuvaansa; evoluution nimeen tiedettä rakastavat perfektionistit vannovat Lucy-apinan nimeen; terveysintoilijat aloittavat muistokirjoitukseni laatimisen. Hikikarpalot otsalla työstän ateriaani nöyrän päättäväises-

ti eteenpäin kuin hyvin harjoitellut maratoonari niellessään kilometrejä hiljaisen sunnuntaiehtoon 30 km:n tasavauhtisella lenkillään. Rasvan ja hien haiseva eliksiiri liimaa ruudullisen-flanellipaitani selkääni kiinni, kun henkilökohtainen tärvellyksen sinfoniani on paria haukkua vaille b-osan alussa.

Ylisuuret limonadihuikat kuohauttavat kasvisuutejuomaa sie-
raimistani ulos, silmät kostuvat ja kutittava tunne poskionte-
loissa saa minut aivastamaan puolillaan olevan suuni elintar-
vikemassaa 200-litraisen akvaarion sivulasiin. Räkää nenästä
valuen ja majoneesit paitani rinnoilla kirkuen suuntaan
kulman takana olevaan WC:hen, siihen keittiön viereen. Kar-
kea naaman pyyhkäisy ja vapauttavat ulosteet toimivat ener-
gisoivina elementteinä uuteen ruokatilaukseen.

Uuden rouhean ranskanperunayksikön tiristessä öljyurnas-
saan en malta odottaa, vaan tilaan kanansiipiä, juustopurilaisia
ja leikkisästi pari jäätelöannosta. Uusi punainen tarjotin kou-
rassa ja vyönsolki äskeisen WC-reissun tulemana pari pykälää
löysemmällä, kuljen tuttua reittiä pöytäni. Orgastinen alku-
huuma syömisestä kaikkoo neljännen juustohampurilaisen
myötä.

Työläistaustaisen sukuni perinteitä noudattaen luotan kovaan
asenteeseen ja sullon materiaa sisääni sen kummempaa ajatte-
lematta. Purilaisten, noiden vekkuleiden välipalojen, jälkeen
siirryn kanansiipiin, joita ryyditän makeahkolla dippikastik-
keella. Yltäkylläisyyden vallatessa tilaa Music Television huu-
taa katon rajaan kiinnitetyssä telineessään, paikalliskanavan
uutisvirta suoltaa omaa tarinaansa myyntitiskillä ja irtokarkke-
ja kakofonisesti mässäyttävä teinilauma kiroilee koväänisesti
takimmaisessa nurkassansa. Kanavien ylenpalttisuudessa mi-
kään ei erotu, mikään ei tunnu – missään.

Henkisen inertian kaapatessa otteeseensa ihmisen poika taantuu myyntikoneiston unelmakohteeksi: hukassa olevaksi kuluttajaksi, markkinoinnin perusviihteihin koukutetuksi objektiksi.

Uudet asiakkaat virtaavat hitaasti palvelemaan fast food -ravintolaan sisään ja ulos. Tuttu tuotemerkki ja globaali tunnettuus hyvien kulkuyhteyksien varrella vetävät ihmisiä sisään. Luotettava helppous, siinäkö sen regressioiva tenho? Auringonsäteiden erilainen kulma ja sävy pöytäni pintaan viestivät ajan kulumisesta. Laiskuuden, saamattomuuden ja selkärangattomuuden risteyksessä ostan Iltalehden ja siirryn jäätelöannoksiin. Minä, oman elämäni keisari Caligula.

Plaraan Iltalehteä läpi ja totean sen antavaan minulle tasan yhtä paljon hyvinvointia ja elämyksiä kuin tarjottimelleni jäänyt orpo ja kylmettynyt ranskanperuna. ”Paskaa kultivoituneessa muodossa”, ajattelen. Turhaudun päivittäin samaan merkityksettömyyden ja turhuuden tunteeseen, mutta silti löydän itseni päivästä toiseen samasta tilanteesta. ”Imbesilli”, sätin itseäni. Repäisen television ohjelmasivut lehdestä irti ja heitän muun osan lehdestä roskakoriin. Matkalla kohti kassaa, Mekkaani.

”Kerran vielä pojat”, yritän virittää jutun juurta suosikkimyyjättärelleni, mutta saan vastauksesi tutun plastisen hymyn. Eleen vailla sisältöä, kulissin vailla merkitystä – säälivän katseen vailla empatian häivääkään. Yritän olla kuin en ymmärtäisi tahtomattomien viestisignaalien infernaalista voimaa. Hymyssäni itken sisään ja tilaan Big Carolinan, tällä kerta poikkeuksellisesti Fantan kera. Selkää hieman kolottaen ja ihraiset ojentajat kutisevina linkkaan pöytäni. Hetken tyytyväisyys on haihtunut jonnekin. Syöminen on muuttunut nautintoa hakevasta metsästyksestä turhautumisen hautajaissaatoksi,

makuaistin meri vatsalaukun mekaaniseksi täyttämiseksi.

Oksennuksen partaalla havahdun ensi kerran 3-tuntisen session aikana tutkailemaan ympärilläni olevia ihmisiä. Vastapäiseen pöytään istuu kaksi parikymppistä miehenalkua viiden pekoniampurilaisensa kanssa. Haukatessaan ensimmäistä suupalaansa vihreätaikkisen kaverin Cokis kaatuu lattialle; ”No, voi juma”, mies toteaa kypsyneenä. ”Vitun käsi”, sinisen takin omaava aisapari antaa palautetta kavereilleen ketsupit suupielessään. Lähes samalla kellonlyömällä formaattiin sonnustautunut nuori neito tulee putsaamaan lattialle kaatuneet limut pois. Tyttö hymyilee, vaikka varmasti finninaamojen possuilu viiden pekoniampurilaisensa kanssa ei hymyilytä. Hapanta naamaa ei saa näyttää; hampurilaismaailmassahan on aina ihanaa!?

Elämisen merkityksettömyys ja elämäntapani roisi yksikertaisuus huoraavat henkisten käsirautojen kera sitä lahjaa, jota myös elämäksi kutsutaan. Aivoton oman potentiaalini hukkaus ja hyödyntämättömät elämän valttikortit kirkuvat läskieni välistä, joita huolella olen vaalinut ja kasvattanut. Vihaan itseäni päivä päivältä enemmän. Ja se ei ole vähän.

Realisoituani merkittävän osan palkastani amerikkalaiseen unelmaan, työnnän tarjottimeni roskineen jonnekin. Väsynein silmin vähät välitän lajitteluohjeista. P. Ahonen poistuu paikalta 8000 kilokaloria onnettomampana. Kukaan ei huomaa.

Lompsin betonibunkkerimaisen lähiön läpi vuokrayksiööni.

Kämpillä heitän ulkovaatteet yhtenä myttnä nurkkaan ja onanoin itseni rasvaiseen uneen.

Iso-Harri Veikki

Juna tuli Riihimäelle, Simo sisään.
Kompakti 2 minuutin veto.
Miestä parhaimmillaan. Tehokas kun oli.

Nainen oli Marjatta. Siitä hetkestä alkaen äitini.

Yhtä nopeasti kuin Simo oli tullut, yhtä nopeasti hän oli myös lähtenyt. Äiti oli jäänyt junan vessaan tuijottamaan itseään peilistä.

Lähes päivälleen yhdeksän kuukautta myöhemmin parkaisin ensi kerran. Lahden aluesairaalassa, vuonna 1976, aprillipäivänä – kuinkas muuten. Lapsi numero 037. Alimittainen ja aneemisen keltainen, kuitenkin ihminen. 46 cm ja 2260 grammaa. Tähtiin kirjoitettu.

”Äiti voi hyvin, lapsi kohtuullisesti, isästä ei tietoa.” Äitini postikortti läheisilleen. Syntymähetkelläni Simo söi pullaa helsinkiläisessä konditoriassa uuden minihameisen sihteerinsä kanssa (Simo työskenteli 70-luvulla automyyjänä. Oli kuulemma kova myyjä. Viikset ja leveät lahkeet, tiedät kyllä).

Märkärupisen kevään jälkeen matkasin äidin mukana Jyväskylään. Asuimme äidin työkaverin nurkissa, kunnes sateisen syyskuun ensimmäisenä päivänä muutimme vuokrataksioon Keltinmäkeen. Harmaa elementtibunkkeri, kuten minulle lapsuuteni vuosina iskostettiin. Heti muuttomme jälkeen Simolta tuli kortti, jossa oli kuva Puijon tornista. Toisella puolella kortissa luki: ”Onnea! Onko se minun?”

Neljä viikkoa Puijon kortista äiti ja Simo vihittiin avioliittoon. Ihmettelen vieläkin miksi. Lapsuuden alku ilman toista uuta. Lapsus.

Sain nimekseni Iso-Harri Veikki. Harri tuli Simon lapsuuden idolin, kahlekuningas Harry Houdinin mukaan. Veikki tuli sukurasiitteena – feikki suoraan alenevassa polvessa. Iso ... Niin, Iso-nimi oli seurausta eräästä viinahöyryisen illan vedonlyönistä, jonka Simo oli myöhässä järjestetyissä varpajaisissani hävinnyt. Aika helvetin uljasta ja isosti hienoa!

Heiveröinen olemukseni ei ensimmäisinä kuukausina juuri-kaan muuttunut. Mannavellin ja risiiniöljyn sekoitus ei ilmeisesti ollut minun juttuni. En kyllä itse muista. Olen vain näin jälkikäteen ajatellut. Lapsuuden kirjasta tuonkin voisi tarkistaa, mutta jonkin muuttomme yhteydessä Simo oli sen päisään hukannut. Muutimme lapsuudessani paljon. Paljon tavaroita ja muistoja katosi.

Räkä valui, päivähoitopaikat vaihtuivat ja ensiseisokki osui kohdalle. Ala-asteella sain laulukokeesta 5+ ja koko luokka nauroi. Opettaja myös. Seuraavalla välitunnilla vedin luokamme ärsyttävällä tavalla hihittävää ja erehdyttävästi majavan näköistä luuseria turpaan. Veri lensi ja jälki-istunto oli tosiaasia. Seuraavana päivänä keskusteltiin tarkkisloukalle siirtymisestä. Viikonloppuna opettajamme punainen muoviposti-laatikko räjäytettiin. Papateilla. En jäänyt kiinni.

Yläaste alkoi Tähtien sotaa katsellessa ja Donkey Kong -elektroniikkapeliä pelatessa. Huoneeni turkoosikuvioiseen tapettiseinään kiinnitin sinitarralla Suosikin keskiaukeamalta bongatun Sylvester Stallonen Cobra-elokuvan julisteen: "You are the disease, I'm the cure." Angstin ja aknen tupaantuliai-

VIIVAN ALLE on arkifilosofisella otteella ja science fiction -vaikutteilla kirjoitettu proosallinen pienoisromaani. Kirja johdattelee pohtivaan ja osin humoristiseen tyyliin elämän peruskysymysten äärelle. Henkilöhahmojen dialogi kutoo viivatonta seittiä markkinahegemoninan kritiikistä, ahneudesta ja inhimillisyydestä.

Pikkumainen riikinkukko, hyväntuuliseksi muuttunut ovimies Vehviläinen ja Gilmouren lentävä lehmä jättävät lukijalle kysymyksen: kuinka määrittää, mitä jää viivan alle, kun todellisuuksien näkyvyys vaihtelee?

VIIVAN ALLE on kirja ihmiselle, joka on valmis pohtimaan elämää. Tarinan muoto on kuin elämä itse: sillisalaatti vailla valmiiksi kirjoitettua reseptiä.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi